

1. СУЧАСНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

ФОРМУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН

Ю.В. Барсук, аспірант

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

У світовій економіці відбуваються структурні зміни, і вже ніхто не може спростувати цей факт. Тривала нестабільність в економіці, політичні чвари і протистояння, падіння соціальних і демографічних показників, породили для багатьох країн можливості для подальшого розвитку, але з іншого боку стали каталізатором небезпек і загроз для інших. Основою необхідності пошуку нових моделей і орієнтирів розвитку послужили такі тенденції: неможливість застосування старих схем концепцій і теорій розвитку світової економіки; суттєве звуження середнього класу практично в усіх країнах світу; посилення тенденцій зростання матеріального виробництва; зміна технологічних укладів; посилення ролі ТНК в економічній безпеці країн базування.

Перспективи розвитку світового господарства:

1) бурхливе зростання кількості інтеграційних об'єднань, або посилення інтеграційних процесів. Так, наприклад, майбутнє Європейського Союзу бачиться в подальшому посиленні процесу інтеграції, а саме в досягненні фінансової, банківської та фіскальної єдності. Але, це знаходиться під питанням, в силу виникнення проблем з дотриманням суверенітету країн, які в нього входять. Жодна країна ЄС не хоче передавати «свободу» в Брюссель. Але в цілому, такі тенденції властиві абсолютно всім інтеграційним угрупованням;

2) країнам, що прагнуть змінити свої позиції в ієрархії світового господарства і бажаним позиціонувати себе як технологічно розвинені, варто зробити спроби по переходу до шостого технологічного укладу. Більшість вчених пов'язують доцільний технологічний ривок з проривом в області медичних і суміжних технологій. Інша група вчених пов'язує його з NBIC – технологіями [1], а саме нано-біо-інформаційними [2] та когнітивними [3] технологіями. Ми дотримуємося думки третьої групи, яка виступає за те, що основа шостого технологічного укладу буде значно ширше, за рахунок розвитку таких напрямків, як медицина, біо- і нанотехнології, робототехніка, інформаційні та когнітивні технології. При цьому, саме медицина виділяється як ядро (центр) нового технологічного укладу;

3) дуже часто постає питання про зміну світової валюти, або повернення до золотого стандарту, або створення єдиної валютної системи. Але поки альтернативи або дійсно можливої заміни долара не існує, і якщо так трапиться, що долар перестане існувати, то це призведе тільки до бартерної торгівлі та більше ні до чого.

Україна зараз окрему увагу приділяє нарощенню нових ринків збуту для нашої країни – це країни Азіатсько-тихоокеанського регіону і Південної Америки (Китай, Південна Корея, Індія, В'єтнам, Таїланд, Малайзія, Бразилія, Аргентина тощо) [4], тому що, на наш погляд, ці країни в найближчій перспективі цілком можуть стати локомотивами розвитку світової економіки, через високі темпи розвитку і постійного зростання населення, а значить і споживання в них. В цілому, варто відзначити наявність потреби у країн АТР в продукції ряду галузей, в яких у України є конкурентні переваги. В першу чергу варто загострити увагу на тому, що велика кількість країн Азії відчуває дефіцит в продовольчій сфері, що пов'язано з поліпшенням добробуту населення і зростання попиту на продукти.

В рамках пошуку нових ринків збуту, варто звернути увагу на той факт, що створення саме «нових» ринків збуту можливо тільки при впровадженні нових технологій або за допомогою реорганізації інфраструктурних галузей країни, що в цілому також має означати посилення в них інноваційної компоненти. А якщо ж політика імпортозаміщення буде спрямована тільки на розширення асортименту реалізованої національними компаніями продукції, то це призведе тільки до розширення ринків, а не виникнення нових. Що ще раз підтверджує доцільність посилення технологічної компоненти в процесах внутрішнього виробництва. Також, при відкритті «нового» ринку, необхідно оцінити рівень витрат за процес входження на ринок і його комерційний потенціал. В цілому, яким буде структура світового господарства залежить від безлічі факторів, але максимальне усу-

нення невизначеності положення країни можна досягти шляхом цільового програмування майбутніх процесів і параметрів розвитку, тобто іншими словами, то що зараз буде закладено в економічні процеси у вигляді реформ, стане відображенням майбутнього положення країни або території на світовій арені.

Перелік посилань:

1. *Форсайт-прогнозування пріоритетних напрямів розвитку нанотехнологій і наноматеріалів у країнах світу й Україні* : монографія / М. О. Кизим, І. Ю. Матюшенко, І. В. Шостак, М. О. Данова. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2015. – 272 с.
2. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97>.
3. *МООС: Когнітивні технології* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.eduget.com/news/mooc_kognitivni_tehnologii-1175.
4. *Менеджмент європейської економічної інтеграції* / [С. М. Писаренко, Н. В. Горін, Л. А. Українець та ін.] ; за ред. С. М. Писаренко. – К. : Знання, 2012. – 373 с.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОГЛИБЛЕННЯ

С.В. Бестужева, к.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Розвиток світової економіки та сучасному етапі визначається двома тенденціями – зростанням взаємозалежності країн та поглибленням протиріч між ними внаслідок глобалізації. Тому на особливу увагу заслуговують питання визначення сутності, характеру та форм прояву глобалізації в міжнародному економічному співробітництві.

На думку М. Інтріллігейтора, глобалізація означає «значне розширення світової торгівлі та всіх видів обміну у міжнародній економіці при явно вираженій тенденції до зростаючої відкритості, інтегрованості та відсутності кордонів» [3, с. 129]. У роботі В.К. Ломакіна під глобалізацією розуміється створення та розвиток міжнародних продуктивних сил, факторів виробництва при використанні засобів виробництва у міжнародному просторі [5, с. 123]. В.С. Паньков вважає глобалізацію об'єктивно створеним феноменом та одночасно світогосподарським процесом, який активно розгорнувся наприкінці ХХ сторіччя.

В узагальненому вигляді її слід визначати як вищу стадію інтернаціоналізації господарського життя та його основи – науково-виробничої інтернаціоналізації [6, с. 40]. На думку автора, глобалізація – це сучасна тенденція розвитку світового господарства як системи взаємопов'язаних та взаємозалежних господарюючих суб'єктів, серед яких значне місце займають саме країни [2, с. 249].

Автором зазначається, що сучасна глобалізація має двоїстий характер, який проявляється у виокремленні двох форм її прояву: об'єктивної глобалізації та суб'єктивної глобалізації.

Об'єктивна глобалізація є закономірним процесом формування єдиного світового політичного, економічного, соціального, культурного простору внаслідок поглиблення міжнародного поділу праці, посилення взаємодії та співробітництва між країнами.

Суб'єктивна глобалізація полягає у асиметричному розвитку світової економіки внаслідок організованого та реалізованого міжнародними організаціями, ТНК, розвиненими країнами одностороннього привласнення результатів міжнародного поділу праці.

Колізія об'єктивної та суб'єктивної глобалізації на сучасному етапі загострює ряд протиріч у системі світогосподарських зв'язків:

1) протиріччя між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Не зважаючи на значне випередження за темпами економічного зростання країнами, що розвиваються, розвинених країн (за оцінкою Міжнародного валютного фонду темпи зростання в країнах, що розвиваються, прогноуються на рівні 4,5 %, розвинених країн – тільки 1,9 %), диференціація між ними з кожним роком посилюється;

2) протиріччя між структурними елементами світового господарства, наслідком якого є значні диспропорції у розвитку фінансової сфери. Можна погодитись з думкою О. Абрамової [1], Е. Кочетова [4], Ж. Сапіра [7], Ю. Шишкова [8], що глобалізація приводить до регресу міжнародних економічних відносин – поверненню від виробництва до перерозподілу, від промислового до лихварського характеру економіки;